

ความสัมพันธ์ระหว่างเสียงสระกับความหมายในภาษาอีสาน

อุดม พรประเสริฐ

คำวิเศษณ์สองพยางค์ในภาษาอีสานเป็นจำนวนมากมีลักษณะพิเศษอย่างหนึ่ง คือ ในการใช้คำเหล่านี้ผู้ใช้ภาษาจะต้องคำนึงถึงความหมาย เกี่ยวกับขนาดหรือปริมาณของสิ่งที่กำลังกล่าวถึงด้วย ผู้ใช้ภาษาต้องตัดสินใจเลือกว่าจะใช้คำที่สื่อความหมายว่ามีปริมาณมากหรือขนาดใหญ่ หรือตรงกันข้ามผู้ใช้ภาษาต้องการเลือกใช้คำที่จะสื่อว่าสิ่งที่ตนกำลังกล่าวถึงนั้น มีขนาดเล็กหรือปริมาณน้อย ทั้งนี้เพราะคำวิเศษณ์สองพยางค์ดังกล่าวส่วนใหญ่มักจะมีคำ ๒ คำที่สื่อความหมายเหมือนกัน แต่มีข้อต่างกันอยู่ที่คำหนึ่งสื่อความหมายว่ามีขนาดใหญ่หรือปริมาณมาก และ อีกคำหนึ่งสื่อความหมายว่ามีขนาดเล็กหรือปริมาณน้อย เช่น คำว่า $loŋ^3 - khon^3$ กับ $loŋ^3 - khon^3$ แปลว่า "งอโก่ง" เหมือนกัน คำแรกใช้กับสิ่งของที่ผู้ใช้ภาษารู้สึกว่ามีขนาดใหญ่ ส่วนคำหลังใช้กับสิ่งของที่ผู้ใช้ภาษารู้สึกว่ามีขนาดเล็ก

การใช้คำวิเศษณ์สองพยางค์เพื่อบอกขนาดหรือปริมาณนี้ มีลักษณะการใช้อยู่ ๓ ประการ คือ

๑. การใช้คำวิเศษณ์บอกขนาดหรือปริมาณ ที่ผู้ใช้ภาษาส่วนใหญ่เห็นพ้องต้องกันว่า สิ่งของนั้น ๆ มีขนาดใหญ่หรือเล็ก มีปริมาณมากหรือน้อย เช่น "ช้าง" เป็นสัตว์ขนาดใหญ่ "หมัด" เป็นสัตว์ขนาดเล็ก

๒. การใช้คำวิเศษณ์บอกขนาดหรือปริมาณตามความรู้สึกหรืออารมณ์ของผู้พูด สิ่งของสิ่งเดียวกันผู้พูดคนหนึ่งอาจเห็นว่ามีความใหญ่ แต่อีกคนหนึ่งอาจเห็นว่ามีความเล็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าผู้พูดคนหนึ่งเป็นเด็ก และอีกคนหนึ่งเป็นผู้ใหญ่ ตัวอย่างเช่น เด็กอาจพูดว่า $sa^3 - nii^4 naŋ^4 - coo^6 - kho^9 yuu^6 - han^3$ แต่ผู้ใหญ่อาจพูดว่า $sa^3 - nii^4 naŋ^3 coo^6 - kho^6 yuu^6 han^3$ "coo^6 - kho^6" และ "coo^6 - kho^6"

เป็นคำบอกลักษณะการนั่ง คำแรกใช้กับกับสิ่งที่มีขนาดใหญ่ คำหลังใช้กับสิ่งที่มีขนาดเล็ก จะเห็นว่า ความรู้สึกเรื่องขนาดของเล็กและผู้ใหญ่ต่างกัน

๓. การใช้คำวิเศษณ์สองพยางค์เพื่อเน้นความหมายให้เกินสภาพความเป็นจริง เพื่อให้ผู้ฟัง เห็นคล้อยตามอารมณ์และความรู้สึกของผู้พูด เช่น ฝาเรือนที่ทะเลเป็นช่องโถงมีขนาดเกือบเท่าหัวคน และมีเด็กพยายามลอดหัวเข้าไปในช่อง ผู้พูดอาจกล่าวว่า faa⁵ pen¹ huu⁴ ciŋ⁶ - piŋ⁶ khaw³ day³ caŋ¹ day⁵

"ฝาเป็นรูเล็กนิดเดียวจะเข้าไปได้อย่างไร"

ความจริงคำว่า ciŋ⁶ - piŋ⁶ เป็นคำที่ใช้กับ "รู" ที่มีขนาดเล็ก เช่น รูเข็ม แต่เนื่องจากผู้พูดมีเจตนาอุบายให้เด็กเห็นว่า "รู" มีขนาดเล็กนิดเดียว จะเอาหัวลอดเข้าไปไม่ได้ ผู้พูดจึงใช้คำว่า ciŋ⁶ - piŋ⁶ แทนที่จะใช้คำว่า cooŋ⁶ - pooŋ⁶ ซึ่งมีขนาดใหญ่กว่า

การพิจารณาขนาดหรือปริมาณ อาจมีข้อสังเกตดังนี้

๑. พิจารณาจากสิ่งประเภทเดียวกัน แต่ต่างขนาดกัน เช่น

ก. ขนาดของคนต่างกันที่เป็นผู้ใหญ่หรือเด็ก หรือเป็นผู้ใหญ่เหมือนกัน แต่มีรูปร่างใหญ่หรือเล็ก

ข. ขนาดของสัตว์ ต่างกันที่เป็นสัตว์พ่อแม่หรือเป็นสัตว์ลูกเล็ก

ค. ขนาดของสิ่งของ ต่างกันที่ความยาว ความใหญ่ ฯลฯ

๒. พิจารณาจากความเคยชินของผู้ใช้ภาษา เช่น ร้ว ควาย นับเป็นสัตว์ใหญ่ แมวหนู ถือว่าเป็นสัตว์เล็ก

๓. คำว่า ปริมาณ หมายถึง จำนวน ความกว้าง ความเข้ม (เช่น สี) ความดัง ความแรง ฯลฯ

การใช้คำวิเศษณ์สองพยางค์ชนิดนี้ ผู้ใช้ภาษาใช้ด้วยความเคยชิน และอาศัยความรู้สึกเป็นสำคัญ การกำหนดแน่นอนว่าขนาดเท่าใดหรือปริมาณเท่าใด จึงทำได้ยาก

เปรียบเทียบคำวิเศษณ์สองพยางค์ที่ใช้แสดงขนาดใหญ่หรือปริมาณมาก และคำวิเศษณ์สองพยางค์ที่ใช้แสดงขนาดเล็กหรือปริมาณน้อย

เมื่อนำคำวิเศษณ์สองพยางค์ที่สื่อความหมายทำนองเดียวกันและมีเสียงพยัญชนะต้นเสียงพยัญชนะท้าย และเสียงวรรณยุกต์เหมือนกัน มาเทียบกัน จะพบว่า คำประเภนี้ต่างกันที่เสียงสระ และความแตกต่างของเสียงสระนี้มีความสัมพันธ์กับความหมายของคำด้วย ความแตกต่างดังกล่าวนี้อาจจำแนกออกเป็น ๔ ประการใหญ่ ๆ ดังนี้

๑. เสียงสระที่มีระดับลิ้นสูงกว่า จะสื่อความหมายเกี่ยวกับขนาดใหญ่กว่าหรือปริมาณมากกว่าสระที่มีระดับลิ้นต่ำกว่า
๒. สระกลางสื่อความหมายเกี่ยวกับขนาดใหญ่กว่าหรือปริมาณมากกว่าสระหน้าและสระหลังที่อยู่ในระดับลิ้นเดียวกัน
๓. สระประสมสื่อความหมายเกี่ยวกับขนาดใหญ่กว่าหรือปริมาณมากกว่าสระเดี่ยวบางเสียง
๔. สระอื่น ๆ ที่สื่อความหมายทางขนาดหรือปริมาณแตกต่างกัน นอกเหนือจากในข้อ ๑, ๒, ๓ ข้างต้น

ตัวอย่าง

๑) สระลิ้นสูงกว่า สื่อความหมายขนาดใหญ่กว่าหรือปริมาณมากกว่าสระที่มีระดับลิ้นต่ำกว่า

ก) สระ uu ใช้กับขนาดใหญ่หรือปริมาณมากกว่าสระ oo

nua⁴ mwa:p² cuup³ - phuup³

วัวหมอบคุดคู้

kaʔ² - taay⁶ mwa:p² co:p⁴ - pho:p³

กระต่ายหมอบคุดคู้

khon⁴ mwa:p² kuu⁶ - suu⁶

คนหมอบคุดคู้

dek⁵ mwa:p² kaw⁶ - soo⁶

เด็กหมอบคุดคู้

phuu² saaw⁵ naŋ¹ hot⁵ tuu⁶ - ทั้ว⁶

หญิงสาวนั่งตัวหด ...

dek⁵ naŋ¹ hot⁵ ตั่ว⁶ - ทั่ว⁶

เด็กนั่งตัวหด...

bay¹ toon¹ hiaw⁶ tuup³ - suup³

ใบทองเหี่ยวเฉา

bay¹ tiw³ hiaw⁶ tuup³ - swoop³

ใบเตยเหี่ยวเฉา

khooŋ⁴ naaw⁴ tuut² - luut²

คลองยาวตรง...

may³ naaw⁴ tuut² - luut²

ไม้ยาวตรง...

ข) สระ ๐,๐๐ ใช้กับขนาดใหญ่หรือปริมาณมากกว่าสระ ๐,๐๐

haan³ tan³ to? - yo?

ร้านตั้งเด่นอยู่

tuup² - phii⁵ tan to? - yo?

ศาลพระภูมิตั้งเด่นอยู่

mxx¹ naan¹ toon⁶ - tooy³

แม่เด่นด้อย ๆ

luuk³ naan¹ toon⁶ - tooy³

ลูกเด่นด้อย ๆ

kep⁵ naŋ¹ khoo³ - moo³

กบนั่งนิ่ง

khiat² naŋ¹ khoo³ - moo³

เขียดนั่งนิ่ง

gua⁴ ka² - doot² doon⁶ - doon⁶

วัวระโศก...

ka² - taay⁶ ten⁴ day⁶ - day⁶

กระต่ายเต็ม...

phuu² nan³ cyy⁶ keok³ - sook³

คนนั้นพอม... (มาก)

dek⁵ cyy⁶ keok³ - sook³

เด็กพอม... (มาก)

phen¹ yin¹ sok⁶ - mok⁶

เขายืนคอดก

kay⁶ yin¹ sok⁴ - mok⁴

ไก่ยืนคอดก

phuu² thaw² too¹ san⁶ nok⁴ - nok⁴

คนแก่ตัวสั้นง ๆ

dek⁵ noy³ too¹ san⁶ nok⁴ - nok⁴

เด็กตัวสั้นง ๆ

ค) สระ e, ee ใช้กับขนาดใหญ่กว่าหรือปริมาณมากกว่าสระ x,xx

phuu ² thaw ² noon ⁴ <u>?eg⁶ - leg⁶</u>	คนแก่นอน (แอ้งแม้ง)
mxxw ⁴ noon ⁴ <u>?xng⁶ - lxn⁶</u>	แมวนอน (แอ้งแม้ง)
khii ² tom ¹ tit ⁵ <u>?eet³ - leet³</u> thii ¹ kxxm ³	มีชีโคลนติดเปราะมากที่แก้ม
khii ² tom ¹ tit ⁵ <u>?xxt³ - lxtt³</u> thii ¹ kxxm ³	มีชีโคลนติดเปราะน้อยที่แก้ม
phoo ¹ het ⁴ naa ² <u>kee⁶ - wee⁶</u>	พ่อทำหน้าเหย
luuk ³ het ⁴ naa ² <u>kxx⁶ - wxx⁶</u>	ลูกทำหน้าเหย
phon ¹ lxxp ³ lin ³ naaw ⁴ <u>kheet³ - leet³</u>	เขาแลบลิ้นยาว...
khii ² muuk ³ naay ³ <u>khxtt³ - lxtt³</u> ?ook ² maa ⁴	ขี้มูกห้อยยืดออกมา
phuu ² thaw ² naan ¹ <u>khe?⁴ - ne?⁴</u>	คนแก่เดินเขยก
dek ⁵ naan ¹ <u>khx?⁴ - nx?⁴</u>	เด็กเดินเขยก

ง) สระ o และ u ใช้กับขนาดใหญ่กว่าหรือปริมาณมากกว่าสระ a

khoy ² puat ² khxw ² <u>mup⁴ - mup⁴</u>	ฉันทปากฟัน...(มาก)
khoy ² puat ² fii ⁵ <u>map⁴ - map⁴</u>	ฉันทปากผี...(น้อย)
paa ⁶ may ³ khiaw ⁵ <u>?um⁶ - thum⁶</u>	ป่าไม้เขียว...
naa ² khiaw ⁵ <u>?am⁶ - tham⁶</u>	หญ้าเขียว...
khon ⁵ men ² khxn ⁵ <u>cot⁴ - thot⁴</u>	ขนเม่นแข็ง...
phom ⁵ khxn ⁵ <u>cat⁴ - that⁴</u>	ผมแข็ง...

siak³ sen² nay⁶ khaat² cot⁴ - pot⁴ เชือกเส้นใหญ่ขาด...(กุด)

luat³ khaat² cat⁴ - phat⁴ ลวดขาด...(กุด)

จ) สระ อ, ออ ใช้กับขนาดใหญ่มากกว่าหรือปริมาณมากกว่าสระ x, xx

dok⁵ may² baan¹ tom¹ ton³ liang⁵ ?oo³ - hoo³ ดอกไม้บานเต็มต้นเหลืองอร่าม

khxxn⁵ sia² pian³ sii⁵ liang⁵ ?xx³ - hxx³ แขนเสื้อเป็นสีเหลือง...

ka?² - ta⁶ nuay⁶ nii³ paak² baan¹ phoo³ - woo³ ตระกร้าใบนี้ปากบานใหญ่

het⁵ baan¹ phxx³ - wxx³ เข็ดบานเต็มที่

khon⁴ yiin¹ boet² theo³ - loo³ คนยืนเข็ดหน้าหนึ่ง

dek⁵ yiin¹ boet² thxx³ - lxx³ เด็กยืนเข็ดหน้าหนึ่ง

phuu² saaw⁵ nup¹ sin² khoon⁵ koong⁶ - deong⁶ หญิงสาวนุ่งผ้าถุงสั้น เต๋อ

dek⁵ nup¹ sin² khoon⁵ kxg⁶ - dxg⁶ เด็กนุ่งผ้าสั้น เต๋อ

hia⁴ looy⁴ ?og⁶ - loog⁶ yuu⁶ nay⁴ naam³ เรือลอยแท่งเต่งอยู่ในน้ำ

bay¹ may³ looy⁴ ?xg⁶ - lxg⁶ yuu⁶ nay⁴ naam³ ใบไม้ลอยอยู่บนผิวน้ำ

๒.๑ สระกล่างสื่อความหมายเกี่ยวกับขนาดใหญ่มากกว่าหรือปริมาณมากกว่าสระ

และสระหลังในระดับเดียวกัน

ก) สระ i, ii ใช้กับขนาดใหญ่มากกว่าหรือปริมาณมากกว่าสระ i, ii

mi³ saw³ ta?² - won⁴ khin² dxxg¹ cig⁶ - khig⁶ ตอนเช้าตะวันขึ้นแดงแจ๋

thaan⁶ fay⁴ dxxg¹ cig⁶ - khig⁶ yuu⁶ han³ ถ่านไฟแดงอยู่นั่น

saan ³ too ¹ nii ³ yin ¹ cin ³ - phin ³	ช้างตัวนี้ยืน...อยู่
dek ⁵ yin ¹ cin ³ - phin ³ yuu ⁴	เด็กยืน...อยู่
khaw ² nay ⁴ naa ⁴ hiaw ⁶ ciit ³ - hiit ³	ข้าวในนาเขียว(มาก)
khaw ² nay ⁴ naa ⁴ hiaw ⁶ ciit ³ - hiit ³	ข้าวในนาเขียว (น้อย)
naa ² phuu ² nii ³ lxxm ⁵ ciit ³ - liit ³	หน้าคนนี้แหลม (ใหญ่)
naa ² phuu ² nii ³ lxxm ⁵ ciit ³ - liit ³	หน้าคนนี้แหลม (เล็ก)
taa ¹ dxxn ¹ kii ⁶ - sii ⁶	ตาแดงข้างบริเวณกว้าง
taa ¹ dxxn ¹ kii ⁶ - sii ⁶	ตาแดงข้างเป็นจุดเล็ก ๆ

ข) สระ a, aa ใช้สื่อความหมายที่มีขนาดใหญ่กว่าหรือปริมาณมากกว่าสระ x, xx

ka? ² - buj ¹ paak ² baan ¹ paan ⁶ - saan ⁶	กระบุงปากบาน...(กว้าง)
doak ² may ³ baan ¹ pxxn ⁶ - sxxn ⁶	ดอกไม้บาน...(แฉ่ง)
khon ⁴ noon ⁴ caap ³ - phaap ³	คนนอนหงาย
ka? ² - taay ⁶ mxxp ² cxxp ³ - phxxp ³	กระต่ายหมอบ...(ราบ)
dek ⁵ khon ⁶ nay ⁶ yin ¹ caan ⁶ - ca? ⁶	เด็กตัวใหญ่ยืนถ่างขา
dek ⁵ khon ⁶ too ¹ noy ³ yin ¹ cxn ⁶ - cx? ⁶	เด็กตัวเล็กยืนถ่างขา
ban ³ fay ⁴ nay ⁶ su ⁴ kaat ³ - kaat ³	บั้งไฟชั้นใหญ่จุดไม่ขึ้นดัง...(ฟู)
ban ³ fay ⁴ noy ³ su ⁴ kxxt ³ - kxxt ³	บั้งไฟชั้นเล็กจุดไม่ขึ้นดัง...(ฟู)
lot ⁴ tam ¹ kan ¹ hua ⁵ lup ⁵ ?aan ³ - maan ³	รถชนกัน หน้ารถบุบเป็นรอยกว้าง
kon ³ khan ⁵ lup ⁵ ?xn ³ - mxn ³	กันชนบุบเป็นรอบเล็ก ๆ

ค) สระ a, aa ใช้สื่อความหมายที่มีขนาดใหญ่กว่าหรือปริมาณมากกว่าสระ o, oo

het ⁵ khaaw ⁵ caak ³ - phaak ³ yuu ⁶ pen ¹ muu ⁶	เห็ดขาวหรืออยู่เป็นหมู่
het ⁵ dook ² nii ³ khaaw ⁵ cawk ³ - phawk ³	เห็ดดอกสีขาวโพลน
khaw ⁵ khuay ⁴ khaaw ⁴ laang ³ - saang ³	เขากวายเป็นงู
khaw ⁵ luuk ³ gua ⁴ khiin ² loong ⁶ - song ⁶	เขาลูกวัวขึ้นเป็นคู่
ton ³ saw ⁵ waang ⁴ saay ³ - laay ³	ต้นเสาวางเป็นระเบียบ
phen ¹ niat ¹ khaa ⁵ sooy ³ - looy ³	เข่าเหยียดขาเป็น -ระเบียบ
?ii ¹ koong ³ pen ¹ woong ⁴ maang ³ - kaang ³	พระจันทร์ทรงกลดเป็น -วงกลม
dek ⁵ miin ⁴ taa ¹ mang ³ - kong ³	เด็กล้มตากลม
khon ⁴ kin ¹ ?im ⁶ con ¹ thooong ³ suat ² ?ang ³ - pang ³	คนกินอ้มจนท้องป่อง
dek ⁵ kin ¹ ?im ⁶ con ¹ thooong ³ suat ² ?uung ³ - puung ³	เด็กกินอ้มจนท้องป่อง

๒.๒ สระหลังสื่อความหมายเกี่ยวกับขนาดใหญ่กว่าหรือปริมาณมากกว่าสระหน้า

ก) สระ u, uu ใช้สื่อความหมายที่มีขนาดใหญ่กว่าหรือปริมาณมากกว่า

สระ i, ii

maa ⁵ haang ⁵ kun ³ kut ⁴ - dut ⁴	หมาหางสั้นกุด
luuk ³ maa ⁵ haang ⁵ kut ⁴ kit ⁴ - dit ⁴	ลูกหมาหางสั้นกุด
khuan ⁴ fay ⁴ gay ¹ kun ⁶ - kun ⁶	ควั่นไพลอย... (กลุ่มใหญ่)
fun ⁶ gay ¹ kin ⁶ - kin ⁶	ฝู่นลอย... (กลุ่มเล็ก)
maa ⁵ mon ⁶ nut ⁴ - nut ⁴ nay ⁴ koo ¹ fiap ⁴	หมาผูกชุด ๆ ในกองฟาง
haw ⁵ tay ⁶ hua ⁵ nit ⁴ - nit ⁴	เหาได้หัว... (ชุดๆ)

ta?² - wen⁴ si?² tok⁵ din¹ dxxⁱ¹ huun⁴ - huun⁴ ตะวันจะตกดินแดง
- ธิบหรี
thuup³ tit⁵ fay⁴ dxxⁱ¹ hiin⁴ - hiin⁴ ฐปคิตไฟแดงธิบหรี

ข) สระ ๐,๐๐ ใช้สื่อความหมายที่มีขนาดใหญ่กว่าหรือปริมาณมากกว่าสระ i, ii

noo¹ may³ khin² co?⁴ - ko?⁴ yuu⁶ han³ หม่อไม้ขึ้นไผ่ล่อยุ่น
diay¹ kay⁶ poŋ⁶ ci?⁴ - ki?⁴ yuu⁶ เกือบไก่ออกขึ้นมา
- นิดหนึ่ง
sia⁵ het⁴ naa² phoo³ - woo³ เสือทำหน้าจ้อง
nuu⁵ het⁴ naa² phii³ - wii³ หนูทำหน้าจ้อง
phen¹ min⁴ taa¹ moŋ³ - koŋ³ เขาลืมหินโตกลมดิก
dek⁵ min⁴ taa¹ min³ - kin³ เด็กลืมหินกลมดิก

๓. เสียงสระประสมสื่อความหมายเกี่ยวกับขนาดใหญ่กว่าหรือปริมาณมากกว่า

สระเดี่ยว

ก) สระ ua ใช้สื่อความหมายที่มีขนาดใหญ่กว่าหรือปริมาณมากกว่าสระ

๐,๐๐

khiaŋ¹ nay⁴ gua⁴ hoo² tuap³ - suap³ yuu⁶ han³ เครื่องในวัวห้อย
...อยู่นั้น
bay¹ may³ hiaw⁶ hoo² tuop³ - soop³ ใบไม้เหี่ยวห้อย
...อยู่
khoo⁴ gua⁴ ñon⁶ tuak² - tuay³ คอวัวยาน
niaŋ⁵ kay⁶ ñon⁶ tok² - too² เหนียงไก่อาน
thaan⁶ fay⁴ koon³ nay⁶ tok⁵ naam³ dap¹ cuat³ - cuat³ ถ่านไฟก้อน
ใหญ่ตกล้ำเสียงดัง...
thaan⁶ fay⁴ koon³ nooy³ tok⁵ naam³ dap¹ coot³ - coot³ ถ่านไฟก้อนเล็ก
ตกล้นเสียง
ดัง...

bak ² phaaw ³ looy ⁴ <u>?uay⁶ - luay⁶</u> yuu ⁶ nay ⁴ naam ⁴	มะพร้าวลอยดับป่องอยู่ในน้ำ
luuk ³ pig ¹ - pig ¹ looy ⁴ <u>?uay⁶ - luay⁶</u> yuu ⁶ nay ⁴ naam ³	ลูกpigป่องลอยดับป่องอยู่ในน้ำ
phuu ² nay ⁶ pen ¹ lom ⁴ ?oon ⁶ <u>?uay³ - suay³</u>	ผู้ใหญ่เป็นลมอ่อนปากเปือก
dek ⁵ pen ¹ lom ² ?oon ⁶ <u>?uay³ - suay³</u>	เด็กเป็นลมอ่อนปากเปือก
khuay ⁴ kxx ⁶ sɛak ³ pay ¹ <u>huay³ - kuay³</u>	ควายลากเชือกไปยาว ๆ
maa ⁵ kxx ⁶ daay ³ pay ¹ <u>huay³ - huay³</u>	หมาลากค้ายไปยาว

ข) สระ ua ใช้สื่อความหมายที่มีขนาดใหญ่กว่าหรือปริมาณมากกว่าสระ i, x, xx

baaw ¹ han ⁵ <u>khuay³ - khuay³</u> yuu ⁶ han ³	ว่าหมูคว้างอยู่นั้น
dook ² naay ⁴ han ⁵ <u>khxxay³ - khxxay³</u> yuu ⁶ han ³	คอกยางหมูก็ว้างอยู่นั้น
faa ³ dxxay ¹ <u>huan⁴ - huan⁴</u>	ฟ้าแดงเรื่อ ๆ
bak ² gxxw ⁴ dxxay ¹ <u>hxxn⁴ - hxxn⁴</u> yuu ⁶ thooy ⁴ kok ²	ลูกคอแสน (ผลไม้ชนิดหนึ่ง) แดงเรื่ออยู่บนต้น
khuay ⁴ fay ⁴ looy ⁴ <u>huan⁶ - huan⁶</u>	คว้นไพลอย เป็นกลุ่มใหญ่
khan ⁴ thuup ³ looy ⁴ <u>hin⁶ - hin⁶</u>	คว้นธูปลอย เป็นกลุ่มเล็ก
คำในประเภทนี้ ในข้อมูลพบคำอยู่ ๑ คู่ ที่สระเดี่ยวสื่อความหมายที่มีขนาดใหญ่กว่าหรือปริมาณมากกว่าสระประสม ได้แก่คำว่า ?aat ² - laat ² และ ?iat ² - liat ²	
may ³ thooy ¹ nii ³ naaw ⁴ <u>?aat² - laat²</u>	ไม้ท่อนนี้ยาวตรง...(ยาวกว่า)
khan ⁴ bet ⁵ naaw ⁴ <u>?iat² - liat²</u>	คันเบ็ดนี้ยาวตรง...(สั้นกว่า)

หมายเหตุ

สระที่ใช้ในบทความนี้มีดังนี้

	หน้า	กลาง	หลัง
สูง	i	ɨ	u
กลาง	e	ə	o
ต่ำ	ɛ	a	ɔ

และเพื่อความสะดวกในการพิมพ์ ในบทความนี้ได้ใช้ x แทน ๖๖